

ИЗВЈЕШТАЈ СРЕСКОГ НАЧЕЛНИКА У КОТОРУ О НАИМЕНОВАЊУ ЊЕГОША ЗА АРХИЕПИСКОПА И МИТРОПОЛИТА

Которски срески начелник актом През. 368 од 14 маја 1845 извијестио је Претсједништво далматинске владе у Задру, да је тачна вијест о именовану црногорског Владике на достојанство архиепископа и митрополита, о чему је већ раније извијестио актом През. 362/1. У извјештају срески начелник нарочито истиче, да је нашао начина, да види и диплому, коју је Владика овим поводом добио из Русије.

Диплома је, како он даље наводи, на свиленој тканини богато и укусно златом извезеној, којом се даје Владици у име руског Синода (a nome di Sinoda russo) за заслуге стечене за цркву достојанство архиепископа Црне Горе и Брда, а за заслуге пак за државу, достојанство митрополита истих покрајина (province), али ово задње по царској вољи (per Sovrano volere).

Диплому је издао Синод у Петрограду, а потписана је од неколико митрополита и других црквених великодостојника, који су чланови Синода или, можда, претстављају његово претсједништво. На дипломи је први потписан архиепископ и митрополит новгородски и петроградски.

У даљем излагању срески начелник наводи, да није још добио потврду вијести, да је Синод упутио Владици „вео“ (il velo) тј. панакамилавку, којим се поставља за егзарха као ни крст који се пришије на камилавци, коју у свечаним приликама носе на глави достојанственици источне цркве.

Не знајући како у овом случају има да поступи у кореспонденцији с Владиком, а држећи да се не смије пропустити, а да га се не титулише новим достојанством, на које је био уздигнут иако га о томе Владика није службено обавијестио, њити има изгледа да ће то и убудуће учинити, срески начелник моли Претсједништво за сходна упутства. Акт је интересантан и по томе што срески начелник тумачи на свој начин значење именовања Његошева за архиепископа и митрополита.

Одговор Претсједништва далматинске владе није нам познат.

Петар Д. Шеровић

О СУДСКОЈ И ПОЛИЦИСКОЈ ЈУРИСДИКЦИЈИ У ПЕТ СЕЛА „ЗБОРА СВ. МИХАИЛА“ У XVIII в.

У „Књизи привилегија пет села збора св. Михаила“ из г. 1450 спомињу се Богдашићи, Љешевићи, Брда, Кртоли и Лу-

штица.¹ Ова су села припадала раније као метохија чувеном мањинском манастиру св. Арханђела на Превлаци код Кртола, а касније, под Млечићима, припадала су посебној области, тзв. „контад“, (вањски сеоски дио Которске општине), којом је управљао „војвода“ или „сопраинтенденте“ (врховни надзорник), који је редовито био Которанин.

Из једног писма, које је 3 марта 1790 писао Стефан Враћен, члан угледне которске породице, „војвода“ или „сопраинтенденте“, споменутих села ванредном провидуру у Котору, Гаetanу Миното, види се каква је била полициска и судска јурисдикција над споменутиим селима. У писму се наводи, да четири села (јер су Брда била припојена Кртолима) или, како се ту називају „општине“ (comuni): Луштица, Кртоли, Богдашићи и Љешевићи иако су обухваћена у „контаду“, на нарочити њихов захтјев, који им је одобрен од врховне власти, млетачког Сената, потпадају у цивилним парницама као и криминалним, које се догоде по дану, под ректора и провидура которскога. У споровима пак око граница између самих ових села као и у оним цивилним и криминалним парницама које су у вези са пограничним споровима, а које се догоде по ноћи, истрага и суђење припада и овиси о власти ванредног провидура као и у свим парницама, које се односе на јавни поредак и на јавну службу.

Такав метод и диоба јурисдикције, истиче Враћен, између судске и политичке власти увијек су се одржавали и нијесу се никад мијењали, те с тога и он слободно носи назив „врховни надзорник вањског дијела Которске општине“ (sopraintendente del contado di Cattaro).

Из предњег се види, да је био настао неки спор о јурисдикцији над поменутиим селима, те је Враћен, свакако на тражење ванредног провидура, дао горње, писмено обавјештење у предмету.

Петар Д. Шеровић

НАРЕДБА ДАЛМАТИНСКОГ НАМЈЕСНИКА ЛИЛИЕНБЕРГА ДА СЕ ЊЕГОШУ ОНЕМОГУЋИ БОГОСЛУЖЕЊЕ У БОКИ

Довољно је познато да су аустриске власти из политичких разлога предузимале разне мјере да се онемогући Његошу, кад се врати из Русије након своје хиротоније, да обави неко богослужење у било којој цркви у Боки ако за то изрази жељу.

Такав једна мјера је и наредба далматинског намјесника Лилиенберга бр. 2017 од 18 октобра 1833 упућена управитељу

¹ П. Д. Шеровић, Књига привилегија „Пет села збора св. Михаила“, Историски записи 1955, стр. 362—369.